

# Beslut

---

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid  
Stenhammarskolan i Lidköpings kommun

## Inledning

---

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Stenhammarskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

## Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

## Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Stenhammarskolan i följande utsträckning:

### *Rektors ledarskap*

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver leda och styra ett strategiskt jämställdhetsarbete för att kunna säkerställa att alla elever ges samma förutsättningar att lära och utvecklas, oberoende av könstillhörighet. I detta ingår bland annat att ta fram en nulägesbild av om och i så fall hur elevernas förutsättningar att tillägna sig undervisningen påverkas av könstillhörighet.

#### *Undervisning*

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

#### *Trygghet och studiero*

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

#### *Bedömning och betygssättning*

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver analysera eventuella skillnader i omdömen, betyg och bedömning och följa upp dem i syfte att säkerställa att en likvärdig bedömning sker.

#### *Uppföljning*

Huvudmannen ska senast den 26 juni 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till [dokument.goteborg@skolinspektionen.se](mailto:dokument.goteborg@skolinspektionen.se), eller per post till, Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:6920) i de handlingar som sänds in.

## Skolinspektionens bedömningar

---

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

### Rektors ledarskap

#### Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorns ledarskap genomsyrar verksamheten och skapar goda förutsättningar för lärarna att kunna utföra sina uppgifter. Utifrån uppföljning och analys av kunskapsresultat, undervisningens genomförande och förutsättningar vidtar rektorn utvecklingsåtgärder som de på skolan fokuserar på ett i taget, vilket gör att utvecklingsåtgärderna får avsedd effekt. Skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag genomsyrar verksamheten och stöds av organisationen. Organisationens tydliga och tydliga visar sig till exempel genom att alla arbetslag har samma dagordning och att protokoll finns tillgängliga för alla. Det saknas dock ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolenheten, även om enskilda insatser gjorts utifrån att skillnader har uppmärksammats.

#### *Rektorn skapar en god grund för utveckling av undervisningen*

Granskningen visar att rektorn använder det systematiska kvalitetsarbetet för att utveckla skolenhetens verksamhet. Rektorn använder sig av de mallar för uppföljning som huvudmannen bistår med samt engagerar lärarna i analysen av de resultat som framkommer. Till exempel följer de upp kunskapsresultat, elevernas inflytande och ansvar, samt normer och värden, och resultaten analyseras av lärarna. Rektorn kompletterar dessa uppföljningar, analyserar och utvecklar sin nulägesbild av verksamheten genom att bland annat ta del av lärares planeringar, enkätresultat, följa upp måluppfyllelse, ta del av lärarnas möten och genomföra lektionsbesök. Även förstelärare gör lektionsobservationer utifrån sitt försteläraryppdrag och stämmer därefter av med rektorn. Hur värdegrundsuppdraget genomsyrar undervisningen ser

rektorn framför allt genom lektionsobservationerna men rektorn går även igenom resultat på enkäter tillsammans med den lärare som är ansvarig för klasserna, för att kunna resonera om vad resultaten står för. Rektorn säger i intervju att de på skolan fokuserar och prioriterar ett utvecklingsområde i taget för att de inte ska tappa fokus. Andra saker som dyker upp får anpassas för att passa in i det utvecklingsarbete som de redan arbetar med. De insatser de gjort har givit effekt genom att undervisningens kvalitet utvecklats, och även studieron har förbättrats, säger rektorn. Detta har rektorn kunnat se genom exempelvis resultat på enkäter och i pedagogiska diskussioner. Representanter för elevhälsan uppger i intervju att de deltar i diskussioner om resursfördelningen och att de resurser som fördelas kan handla om personella resurser men även om kompetensutvecklingsinsatser för att möta behov som finns. Resursfördelningen sker löpande och stäms av kontinuerligt. Det är rektorn som lägger schemat eftersom det är rektorn som har ansvar för att resurserna ska finnas där de behövs, till exempel genom att en extra lärare schemaläggs eller att lektioner parallellläggs.

*Rektorn leder och organiserar verksamheten utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag*

Granskningen visar att skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag genomsyrar verksamheten. Samverkan sker i arbetslag, ämnesgrupper och i skolutvecklingsgrupper. Enligt lärarna är organisationen tydlig och tydligheten visar sig till exempel genom att alla arbetslag har samma dagordning. Kvalitetsarbetet finns med som en punkt på dagordningen, och de arbetar med utvecklingsområdena på de så kallade skolutvecklingsmötena. Protokoll från möten, både ledningsmöten och arbetslagsmöten, finns tillgängliga och det är uttalat att dessa ska läsas igenom inför nästa möte så att alla vet vilka beslutat som fattats. Lärare uppger i intervju att organisationen är tydlig om man är ny på skolenheten, vilka roller som finns och var man vänder sig framgår så att nya lärare får en överblick snabbt. Rektorn har ett uppföljningssamtal med nyanställda för att stämma av efter att de har arbetat någon vecka. Om en obehörig lärare skulle anställas så placeras läraren i ett arbetslag och får en mentor som läraren sambedömer och samplanerar tillsammans med. De förstelärare som finns på skolenheten ansvarar för skolutvecklingsmötena som fokuserar på de utvecklingsområden de på skolan tagit fram genom uppföljning och analys av verksamhetens resultat. På dessa möten arbetar lärarna med verksamhetens fokusområden. I år är fokus trygghet och studiero och förra året var det pedagogiskt ledarskap, och arbetet sker i ett kollegialt lärande. Rektorn uppger att lärarna auskulterat på varandras lektioner med uppdrag att fokusera på specifika saker utifrån fokusområdet, att de läst och diskuterat gemensam litteratur, och arbetat i lärgrupper med att diskutera och fördjupa sig inom fokusområdet.

*Det sker en kartläggning av jämställdhet men det saknas ett strategiskt jämställdhetsarbete*

Granskningen visar att de på skolenheten visserligen analyserar olika resultat och statistik utifrån ett könsperspektiv och att de funderar över vad resultaten beror på, men något systematiskt arbete för att ge elever, oavsett kön, samma förutsättningar att lära och utvecklas saknas. Rektorn följer upp olika kunskapsresultat och statistik utifrån ett könsperspektiv, och uppföljningen visar att det finns stora skillnader i kunskapsresultaten. Enligt den nationella statistiken för läsåret 2018/19 hade pojkarna i årskurs 6 på Stenhammarskolan lägre betyg än flickorna i alla ämnen. Störst var skillnaden i historia där den var 7,1 betygspoäng. Rektorn uppger att de uppmärksammat skillnaderna i kunskapsresultat mellan könen och att de pratat mycket om det på skolenheten. Lärarna har testat olika lösningar för att få pojkarna mer motiverade. Enligt lärarna funderar de medvetet över hur de sätter ihop grupper utifrån att könet inte ska spela någon roll och på över hur de väljer elever som till exempel ska svara på en fråga. Lärarna uttrycker dock att jämställdhet inte varit ett prioriterat område och att de inte fått någon kompetensutveckling inom området, även om de läst en bok som innehöll vissa tips. De har även fått besvara en enkät som handlar om hur de arbetar med könsroller. Enligt rektorn så har de berört jämställdhetsperspektivet inom sina andra fokusområden men inte genomfört direkta kompetensutvecklingsinsatser med fokus på att ge elever, oavsett kön, samma förutsättningar att lära och utvecklas.

**Identifierat utvecklingsområde**

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver leda och styra ett strategiskt jämställdhetsarbete för att kunna säkerställa att alla elever ges samma förutsättningar att lära och utvecklas, oberoende av könstillhörighet. I detta ingår bland annat att ta fram en nulägesbild av om och i så fall hur elevernas förutsättningar att tillägna sig undervisningen påverkas av könstillhörighet.

Skolinspektionens granskning visar att det inte bedrivs något strategiskt jämställdhetsarbete på skolenheten och att eventuella skillnader i förutsättningar mellan könen inte följs upp. Skillnaderna i kunskapsresultat mellan könen är stora men inga systematiska insatser har genomförts för att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Enligt läroplanen ska skolan aktivt och medvetet främja elevers lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt.

När ett arbete är strategiskt handlar det om att se helheten och om att förstå hur arbetet ska leda till ett resultat på lång sikt. Det handlar om att ha en långsiktig plan där personal ska få hjälp att ta ut kompassriktningen för olika val som de behöver göra. Det behöver finnas en medvetenhet bland både personal och elever om hur flickor och pojkar bemöts och bedöms i skolan. Det kan handla om att de krav och förväntningar som ställs på eleverna bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan behöver ha strategier som följs upp och omprövas för att på ett effektivt sätt motverka traditionella könsmonster.

Det kan exempelvis handla om att ha utformat gemensamma strategier för hur jämställdhet kan tas upp i undervisningen. Rektorn behöver försäkra sig om att varje lärare och all personal på skolan verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete. Varje lärare ska särskilt verka för att flickor och pojkar får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen. För att det ska fungera behöver rektorn ta ansvar för att lärarna har och utvecklar sin kunskap om vad jämställdhet innebär. Utbildningens organisering, innehåll och arbetsformer måste systematiskt och löpande följas upp på ett sådant sätt att könsmonster kan uppmärksammas. Det kan handla om att analysera anmälningar om kränkande behandling, utbildningsval som rekommenderas i studie- och yrkesvägledningen eller könsmonster som synliggörs genom elevhälsans arbete. Även kunskapsresultat för pojkar och flickor fördelat på olika årskurser och hur elever svarar på enkäter kan ge insyn i jämställdhetsarbetet på skolan.

Skolinspektionen rekommenderar att ett arbete inleds i syfte att säkerställa att alla elever oavsett kön ges samma förutsättningar att lära och utvecklas.

## Undervisning

### Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att undervisningen planeras och genomförs på ett sådant sätt som främjar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål. Lärarna disponerar lektionerna på ett sådant sätt att eleverna upplever att undervisningen är stimulerande och varierad. Eleverna ges även ett aktivt lärarstöd så att de kommer igång med sitt skolarbete och bibehåller sitt engagemang. Undervisningen är dessutom strukturerad och innehåller ett logiskt flöde i uppgifterna. Det är tydligt för eleverna vad syftet med undervisningen är och det är även tydligt vad de ska lära sig genom att utföra olika uppgifter. Det förekommer naturliga inslag i undervisningen som stärker elevernas motivation och vilja att lära och lärarna anpassar undervisningens innehåll och arbetssätt till de aktuella elevgrupperna och till elevernas individuella behov. Eleverna är kontinuerligt delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Lärarna arbetar för att skapa ett tillåtande klassrumsklimat och uppmuntrar eleverna att utmana sig själva i sitt lärande. Detta bidrar till att eleverna reflekterar över de frågor som undervisningen innehåller utan att det finns färdiga svar. Eleverna får genom undervisningen även inlärningsstrategier och möjlighet att utveckla sitt ansvar för det egna lärandet.

*Undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd*

Granskningen visar att undervisningen är strukturerad, tydlig och varierad. Eleverna uppger att det är tydligt för dem vad de ska göra på lektionerna och vad de ska lära sig, eftersom målet med lektionen finns uppskrivet på tavlan. I slutet av lektionerna pratar de om vad de lärt sig under lektionerna. Detta bekräftas vid Skolinspektionens alla lektionsobservationer då lektionsinnehållet står uppskrivet på tavlan, och där det i flera fall även framgår vad eleverna ska göra om de blir klara. Lärarna går igenom och förklarar vad syftet med lektionen är och vad eleverna ska lära sig genom arbetsuppgifterna. I flera fall anknyter läraren till tidigare lektioner för att placera in dagens lektion i ett sammanhang. På alla lektioner som Skolinspektionen observerar varierar undervisningen genom olika arbetsuppgifter som utförs antingen alla

tillsammans, i par/grupp eller enskilt. Hur avslutningen av lektionerna genomförs varierar mellan lärare men det sker på alla lektioner en återkoppling till lektionsinnehållet och syftet med lektionen. Eleverna uttrycker att de lär sig mycket eftersom lärarna varierar undervisningen. Eleverna uppger även att lärarna förklarar bra, och att de får den hjälp och tid som de behöver för att genomföra sina uppgifter på lektionerna. Enligt rektorn och lärarna är undervisningen varierad genom att uppgifter genomförs på olika sätt och olika verktyg används vid olika uppgifter, vilket även Skolinspektionen noterar vid de lektionsobservationer som genomförs.

#### *Eleverna utmanas och stimuleras i undervisningen*

Granskningen visar att det förekommer naturliga inslag i undervisningen som stärker elevernas motivation och vilja att lära. Eleverna uttrycker att undervisningen är rolig och ger exempel på uppgifter som engagerat dem, som bland annat varit praktiska, kreativa och upplevelsebaserade. Lärarna uttrycker att de själva visar engagemang för de arbetsområden som de ska behandla i syfte att fånga och väcka elevernas intresse. Lärarna anpassar undervisningens innehåll och arbetssätt till de aktuella elevgrupperna. När elever behöver större utmaningar så lägger de undervisningen för den eleven på en högre nivå. För att utveckla elevernas självförtroende talar lärarna om för eleverna vad de gör bra och eleverna är tydliga med att lärarna peppar dem och visar att de tror på att eleverna kan mer. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer uppmuntrar lärarna eleverna genom att till exempel säga att de blivit duktiga på att utföra vissa uppgifter och poängterar att de klarar svårare och svårare uppgifter. Lärare ger även eleverna enskild återkoppling på de uppgifter de utfört. Elever arbetar på olika sätt utifrån sina förutsättningar vilket bidrar till att skapa en acceptans för olikhet i klassrummen. Uppgifter anpassas utifrån elevernas behov säger lärarna och ger som exempel att någon elev skriver själv medan läraren skriver åt andra elever, och någon elev läser in texter istället för att skriva dem. Enligt eleverna kan uppgifterna anpassas både till mängd och svårighetsgrad. Enligt rektorn arbetar alla elever utifrån sin egen nivå och lärarna visar eleverna vad nästa steg är. Även om det finns många nivåer inom en och samma elevgrupp så anpassas undervisningen till elevernas individuella behov enligt rektorn. Lärare och elever arbetar tillsammans för att eleverna ska lära sig, uppger rektorn. Lärarna arbetar för att skapa ett tillåtande klimat och enligt eleverna uppmuntrar lärarna eleverna att gissa när något är svårt och uttalar att det är bra att göra fel eftersom man lär sig av det. Någon elev uttrycker att elever kan vara olika när det gäller kunskapsnivå och att det finns en acceptans kring det. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer får elever i alla klassrum komma med olika förslag på hur man kan lösa uppgifter och det förs resonemang kring hur uppgifter och lösningar kan utvecklas för att låta eleverna ta risker och göra försök. Eleverna refererar vid Skolinspektionens intervjuer till

”gropen”<sup>1</sup> (som finns uppsatt som en bild på väggarna i flera klassrum) som man kan hamna i när man försöker lära sig saker men säger att man måste tänka positivt för att det ska gå bättre. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer använder sig lärare av samma bild för att uppmuntra eleverna, och lärare visar andra bilder som illustrerar att eleverna ska utmana sig själva och utveckla sina svar. Någon av lärarna uppger att de pratar om inställning<sup>2</sup> till lärande med sina elever och därigenom också arbetar för att skapa ett tillåtande och utvecklande klimat. Lärarna säger att även de ber eleverna om hjälp med hur de ska tänka när de ska lösa en uppgift för att uppmuntra eleverna att våga komma med förslag. Eftersom lärarna och eleverna pratar om olikheter och att elever kan vara bra på olika saker så blir det naturligt att eleverna hjälper varandra och bidrar till varandras lärande.

*Eleverna är delaktiga i undervisningen och tränas i att ta ansvar för sitt eget lärande*

Granskningen visar att eleverna är delaktiga och påverkar innehållet i undervisningen. Lärarna tar inför ett arbetsområde reda på vad eleverna kan. Det sker på olika sätt enligt eleverna, till exempel genom att lärare och elever gör en gemensam tankekarta över vad eleverna kan eller att eleverna får svara på ett antal frågor. Eleverna ges enligt lärare även möjlighet att uttrycka vad de vill lära sig och det de uttrycker stämmer överens med det som står i kursplanerna. I de lägre årskurserna får eleverna rösta mellan olika alternativ. Alla elever får även möjlighet att påverka hur arbetet ska genomföras. Lärarna uppger att de är lyhörda och ger eleverna delaktighet och inflytande i det pågående, och att de även under lektionerna ger eleverna möjlighet att påverka. Eleverna får utvärdera undervisningen och det som framkommer tas enligt lärarna med in i planeringen av nästa arbetsområde. Eleverna uppger att utvärderingarna sker på olika sätt, ibland muntligt, ibland genom att de får klicka i vad de tycker och ibland ges möjlighet att uttrycka hur mycket de lärt sig genom att arbeta som de gjort. Som redogjorts för ovan arbetar lärarna för att skapa ett tillåtande klassrumsklimat och för resonemang med eleverna kring hur uppgifter och lösningar kan utvecklas. Lärarna ger även eleverna exempel på olika inlärningsstrategier så att de på så sätt kan utveckla ansvar för sitt eget lärande. Detta arbetssätt bekräftas även av eleverna som uppger att lärarna presenterat olika strategier i flera ämnen och

---

<sup>1</sup> ”The Learning Pit” James Nottingham

<sup>2</sup> ”Mindset” Carol Dweck

därigenom givit eleverna verktyg för att kunna utveckla sina arbetsuppgifter. Som nämnts ovan, och enligt rektorn, pratar lärarna mycket med eleverna om att det finns olika sätt att tänka. Eleverna tränas enligt rektorn på att ta ansvar för sitt eget lärande genom den formativa återkopplingen som lärarna ger, som även innebär att de visar på vad nästa steg är. Eleverna sätter upp egna individuella mål som är relevanta för kunskapsutvecklingen, vilka de arbetar med varje vecka.

## Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att det finns ett samlat arbete med att skapa studiero på skolenheten. Lärarna har ett gemensamt förhållningssätt som de diskuterat. Under de senaste läsåren har fokus i lärarnas utvecklingsarbete legat på trygghet och studiero samt på det pedagogiska ledarskapet i klassrummet vilket bidragit till att ge lärarna verktyg för att skapa en lugn miljö och studiero i klassrummen. Det finns även ett gemensamt förhållningssätt när det kommer till arbetet med att skapa trygghet. Utifrån de kartläggningar som görs av elevernas upplevelse av trygghet har åtgärder vidtagits som de kunnat se bidragit till att öka tryggheten bland eleverna.

*Det finns ett samlat arbete med att skapa studiero som eleverna deltar i*

Granskningen visar att det på skolenheten råder studiero och att detta grundar sig i att det finns ett medvetet arbetssätt. Lärarna vidtar åtgärder som bidrar till att skapa en lugn miljö. Detta visar sig bland annat genom att det alltid är läraren som delar in eleverna i grupper och bestämmer vem eleverna ska arbeta med och var eleverna ska sitta när de arbetar tillsammans. Lärarna bestämmer även elevernas fasta platser i klassrummet och i matsalen och organiserar så att eleverna får hämta material i tur och ordning. Eleverna uppger att lärarna pratat mycket med dem om varför det ska vara studiero. Lärarna kommunicerar detta med eleverna för att de ska göras delaktiga

i ansvaret för arbetsron. Även rektorn har pratat med klasser om deras uppfattning om studiero. Rektorn säger att flera lärare använder sig av trafikljus för att signalera vilken ljudnivå som är lämplig för den uppgift som de ska utföra. Det är studiero på lektionerna säger rektorn, vilket även bekräftas vid Skolinspektionens lektionsobservationer. Enligt rektorn så beror det på att eleverna vet vad lärarna förväntar sig. Lärarna bedriver, enligt rektorn, en strukturerad undervisning vilket ger förutsägbarhet och ro, och detta bekräftas även vid Skolinspektionens lektionsobservationer. Det visar sig till exempel genom att eleverna säger att de alltid vet vad de ska göra när de kommer in i klassrummet. Skoldagen inleds med att eleverna kan gå in och sätta sig i klassrummet när de kommer till skolan, och där sitta och läsa i lugn och ro. När alla sedan är samlade går läraren igenom dagens schema tillsammans med eleverna och därefter startar dagens lektioner. Skolenhetens utvecklingsarbete är under läsåret inriktat på trygghet och studiero, och under förra året arbetade de på skolan med att utveckla ledarskapet i klassrummet. Genom dessa fokusområden har lärarna fått verktyg att använda för att både skapa och upprätthålla studiero i klassrummen.

*Det finns ett medvetet arbete för att skapa trygghet på skolan*

Granskningen visar att de på skolenheten kartlägger elevernas upplevelse av trygghet på flera sätt. De genomför flera enkäter, gör trygghetsvandringar och använder sig av det som kommer fram genom skolsköterskans hälsosamtal. Vid behov genomför representanter för elevhälsan lektionsobservationer och sociografiska kartläggningar. Det finns ett trygghetsteam som träffas två gånger per termin och de ansvarar bland annat för att analysera kartläggningarna av elevernas trygghet. Trygghetsteamet träffar även elever som ingår i Trygghetsrådet. Tidigare hade fotbollsplanen identifierats som en otrygg plats, men där har införts förstärkt vuxennärvaro. Det har också beslutats att det alltid ska vara vuxna som gör lagindelningen för att bidra till elevernas trygghet. I de enkäter som genomförs finns frågor om kränkningar på nätet. Det framkommer att andelen elever som på något sätt blivit utsatta, till exempel att de fått ett otureligt meddelande eller blivit filmade, är lägre i år än tidigare eftersom de enligt rektorn arbetat med nätetik både på förekommen anledning och för att förebygga fler incidenter. Enligt rektorns svar inför Skolinspektionens granskning så fanns tidigare en otrygghet bland de yngre eleverna, som kopplades till mötet med de äldre eleverna, men denna otrygghet har minskat beroende på den insats som de gör med fadderverksamhet, där grupper av elever i olika åldrar möts. För att skapa respekt för olikheter så använder de på skolan sig av SPSMs (Specialpedagogiska skolmyndigheten) material, och tar upp olika teman i de olika årskurserna enligt ett bestämt schema. Dessutom arbetar de med ett PRIDE-tema varje år på hela skolan. Eleverna uttrycker i intervju att man får vara olika på skolan och berättar att de sett

filmer och diskuterat det i klasserna. De yngre eleverna säger att alla har någon att vara med, och att alla alltid får vara med, men om det skulle inträffa att någon elev är ensam så frågar de andra eleverna alltid om hen vill vara med. Lärare i någon klass använder sig av bilder för att visa elever var andra i klassen är på rasten, så att de kan komma dit och delta. På en rast per dag så har de gemensam organiserad rastverksamhet som alla kan delta i. Enligt rektorn har rastverksamheten bidragit till att minska antalet konflikter. Skolans utvecklingsområde handlar i år om trygghet och studiero, vilket gör att personalen på flera sätt fokuserar på frågor kopplade till området. Målet är att alla elever ska ha en bärande relation med minst en vuxen på skolan. I personalgruppen finns en samsyn kring vad som är en kränkning och vad som är en incident efter att de diskuterat frågorna. De har även diskuterat när de reagerar om något inträffar och på vad de reagerar. Eleverna upplever att de vuxna reagerar när något händer. Skolans gemensamma regler implementerades genom att rektorn gick runt till alla klasser och pratade med eleverna om dessa för att förmedla samma budskap till alla och för att visa på vikten av att reglerna efterföljs.

## Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn visserligen ger lärarna förutsättningar att sambedöma och kvalitetssäkra sina bedömningar men att det finns en osäkerhet bland lärarna om deras bedömningar är likvärdiga eller inte. Detta innebär att de har behov av att ytterligare diskutera och kvalitetssäkra bedömningar. Det framkommer även att lärarna sambedömer kontinuerligt inom årskurserna och vid behov med lärare i andra årskurser samt att nationella prov sambedöms inom kommunen. När det gäller skillnader i betyg mellan olika ämnen finns det stora avvikelser och det finns också stora skillnader mellan pojkars och flickors resultat. I något ämne har rektorn agerat för att söka förklaringar till de skillnader som finns, men i andra ämnen saknas förklaringar.

*Rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar men det råder osäkerhet kring om bedömningarna är likvärdiga*

Granskningen visar att rektorn ger lärarna förutsättningar att sambedöma och kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Rektorn har avsatt schemalagd mötestid för lärarna att sambedöma och även uttalat att sambedömning ska ske. Lärarna sambedömer framför allt inom den årskurs som de undervisar i, men vid behov även över årskursgränserna. Det organiseras samrättning av nationella prov i kommunen, och några lärare uppger i intervju att de på eget initiativ skapat ämnesnätverk i kommunen så att lärare i samma ämne kan träffas och diskutera bland annat bedömning. Lärarna på skolenheten har diskuterat hur de ska utforma omdömen för att de ska vara likvärdiga över årskursgränserna. Även om lärarna diskuterat bedömning en hel del så uttrycker de ändå att det finns olika tolkningar. Trots att de har diskuterat bedömning så ger det inte samsyn eller likvärdig bedömning, uppger lärarna. De säger även att Skolverkets bedömningsstöd ger bra hjälp men att det inte ger läraren ett fullt stöd när läraren ska bedöma elevernas kunskaper. Det framkommer även i intervju med lärare att det råder en osäkerhet kring om lärarna tolkar innehållet i matriserna som de använder sig av på samma sätt, vilket också inverkar på bedömningarnas likvärdighet.

*Även om rektorn analyserar de bedömningar som görs så saknas förklaringar till varför skillnader finns*

Granskningen visar att det finns stora skillnader i kunskapsresultaten men att det saknas förklaringar till varför de skiljer sig åt. Resultaten i engelska visar att eleverna i årskurs 6 2018 fått lägre betyg än genomsnittet i riket, samt att de uppnått ett lägre provbetyg på de nationella proven i engelska. Resultaten i engelska skiljer sig från resultaten i andra ämnen till exempel genom att resultaten på de nationella proven i matematik och svenska ligger över genomsnittet, och i nästan alla andra ämnen ligger genomsnittsbetyget betydligt högre än genomsnittet i riket. Denna skillnad skulle kunna tyda på att det finns en skillnad i bedömningen eller att undervisningen i ämnet skiljer sig från undervisningen i de andra ämnena. Rektorn uppger att hen pratat med lärarna om detta men har inte kunnat få fram vad som skiljer engelskan från de övriga ämnena. Inför Skolinspektionens granskning skriver rektorn att avvikelse mellan provbetyg och betyg i engelska funnits de senaste tre läsåren. Vårterminen 2018 skiljde sig även resultaten i kemi och geografi genom att betygsgenomsnittet låg lägre än genomsnittet för riket vilket rektorn säger kan bero på att det var en obehörig lärare som undervisade eleverna under en period. Av betygsstatistiken för 2019 går att utläsa fler skillnader, exempelvis att pojkarna har betydligt lägre betygsgenomsnitt i alla ämnen jämfört med flickorna och att det skiljer sig en hel del i genomsnittlig

betygspoäng mellan ämnen, exempelvis bild 12,9 och moderna språk 16,0. Den genomsnittliga betygspoängen för flickor är lägst i samhällskunskap, 14,7, jämfört med pojkarnas högsta genomsnittliga betygspoäng, som är 14,7 i idrott och hälsa. Rektorn säger i intervju att det i något ämne är svårt att motivera pojkarna vilket gör att de har lågt genomsnittligt betygsvärde, men rektorn har i övrigt inte sett något generellt mönster eller att det skulle vara samma lärare som sätter avvikande betyg. Rektorn säger vidare att de i språkval uppmärksammat att det genomsnittliga betygsvärdet är betydligt högre än i andra ämnen, vilket beror på att många av de undervisande lärarna är obehöriga, vilket i sin tur föranlett förvaltningen att agera genom att kompetensutveckla dessa obehöriga lärare. I ett av de dokument (KUL2) som Skolinspektionen tagit del av inför granskningen har rektorn skrivit: "Det är intressant att se hur måluppfyllelsen kan svänga väldigt mycket från termin till termin över tid i en klass. Detta är något som jag skulle vilja analysera närmare."

#### **Identifierat utvecklingsområde**

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver analysera eventuella skillnader i omdömen, betyg och bedömning och följa upp dem i syfte att säkerställa att en likvärdig bedömning sker.

Granskningen visar att rektorns analys av den bedömning och betygssättning som sker är begränsad, trots att det finns stora skillnader mellan ämnen och grupper av elever.

Lärarna ska enligt läroplanen, utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen, samt informera rektorn. Hos rektorn ligger ett ansvar för att de bedömningar som görs av elevernas kunskapsutveckling och resultat är likvärdiga, det vill säga att elevernas kunskapsutveckling är bedömd på samma grunder och att bedömningen utgår från kunskapskraven. För att veta det behöver rektorn analysera bedömningarna utifrån skillnader och variationer mellan årskurser och klasser, i förhållande till resultaten på nationella prov i årskurser där dessa genomförs, och diskutera dessa med lärare. Enligt Skolverkets stödmaterial för bedömning ska kvalitetssäkringen ske, inte bara i relation till de nationella styrdokumenterna utan också mellan lärarna på skolan.

Det är viktigt att det på skolenheten finns rutiner för att analysera omdömen, betygssättning och nationella prov ur olika perspektiv för att säkerställa att bedömningen är så rättvisande och likvärdig som möjligt, och för att säkerställa att de nationella proven särskilt har beaktats. Om det kommer fram att det finns avvikelser

mellan omdömen, betygssättning och resultat på nationella prov är det av stor vikt att rektorn undersöker vad avvikelserna kan bero på samt om de är motiverade eller inte.<sup>3</sup> Sammantaget har rektorn ett ansvar för att detta analyseras utifrån att fastställa om eventuella skillnader kan bero på att lärarna har olika tolkningar av styrdokumentet, eller utifrån att de bedömt och vägt samman elevprestationer på olika sätt. Utifrån vad analysen visar behöver sedan rektorn sätta in och genomföra förbättringsinsatser. Dessa åtgärder ska ta sikte på att höja bedömningarnas och betygssättningens kvalitet. Syftet är att utjämna skillnader inom skolan mellan lärare, ämnen och årskurser. Det är av yttersta vikt att rektorn för samtal med lärarna om det som identifierats, och att de tillsammans tänker kring hur de kan förändra sitt arbetssätt.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn på ett systematiskt sätt följer upp och analyserar lärarnas bedömning, betygssättning och omdömen ur ett likvärdighetsperspektiv för att kunna säkerställa att det sker en rättvis bedömning av god kvalitet. Detta arbete kan exempelvis omfatta jämförelser av skillnader i bedömningar eller omdömen i olika ämnen och årskurser samt jämförelser av resultaten på nationella ämnesprov, betyg och omdömen. I arbetet behöver rektorn diskutera resultatet av analysen med lärarna.

---

<sup>3</sup> Skolverkets allmänna råd (2018) *Betyg och betygssättning*

På Skolinspektionens vägnar

**X** Bo Jersenius

---

Beslutsfattare  
Signerat av: Bo Jersenius

**X** Maria Larsson

---

Föredragande / Utredare  
Signerat av: Maria Larsson

I handläggningen av ärendet har även utredare Christina Sjögren medverkat.

## Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

---

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 8 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

### Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:  
[www.skolinspektionen.se](http://www.skolinspektionen.se)

## Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

---

Skolinspektionen besökte skolenheten den 20 och 21 november 2019. Besöket genomfördes av Maria Larsson, Maria Wassén och Christina Sjögren.

Stenhammarskolan ligger i Lidköpings kommun i området Stenhammar. Skolenheten bedriver verksamhet i årskurserna F-6 och vid tiden för Skolinspektionens granskning finns det cirka 211 elever i årskurserna 1-6. Skolenheten leds av en rektor.

Skolverkets nationella statistik för årskurs 6 läsåret 2018/19 visar att flickorna på Stenhammarskolan hade högre betyg än pojkarna i samtliga ämnen. Störst var skillnaden i historia där flickorna hade 17,2 och pojkarna 10,1 i genomsnittlig (genomsnittet för riket 13,0), vilket gör skillnaden till 7,1 poäng. Minst var skillnaden i engelska där skillnaden var 1,2 betygspoäng (flickor 14,9 och pojkar 13,7 och riket 14,1). Betygsgenomsnittet var lägst för pojkar i musik 9,8 (flickorna 16,6 och riket 13,3) och högst för flickor i moderna språk som språkval 18,1 (pojkar 13,7 och riket 14,0). Det totala betygsgenomsnittet är högre i alla ämnen jämfört med genomsnittet för riket förutom i musik 13,3 (riket 14,0) och slöjd 13,5 (13,6).

Vid jämförelse av betygsgenomsnittet för årskurs 6 (2017/18) på skolenheten och genomsnittet för riket så låg elevernas resultat högre i de flesta ämnen, men i ämnena engelska 13,6 (genomsnittet för riket 14,1), kemi 12,2 (12,6) och geografi 13,0 (13,1) låg de lägre.

Resultaten av nationella proven i engelska (2017/18) var också lägre än riket 14,2 (14,9), men i matematik 13,4 (12,3) och svenska 14,6 (13,6) var de högre.

En stor andel av eleverna fick lägre betyg än provbetyg, 19 procent i engelska och 28 procent i svenska. I engelska har det enligt den nationella statistiken varit så åtminstone sedan 2015/16 då differensen var som störst. 50 procent av eleverna fick då ett lägre betyg än provbetyget.

I två ämnen hade pojkarna högre betyg än flickorna (2017/18), men i resten av ämnena var det tvärtom. I idrott och hälsa så hade pojkarna 16,3 och flickorna 15,7 och deras betygspoäng var betydligt högre än genomsnittet för riket som var 13,9. I matematik var inte differenserna lika stora men pojkarna, 13,7, hade högre betygspoäng än flickorna, 13,5, och genomsnittet för riket var 12,7.

I några ämnen var differenserna stora, som i bild där flickor hade 16,4 och pojkar 13,7 (riket 13,8), och i slöjd där flickor har 15,2 och pojkar 13,4 i betygspoäng (riket 13,6).

## Redovisningsformulär för vidtagna åtgärder med anledning av utvecklingsområden i regelbunden kvalitetsgranskning i Stenhammarskolan i Lidköpings kommun

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den regelbundna kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

### Formulär för huvudmannens redovisning

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Utvecklingsområde 1: <i>Rektorn behöver leda och styra ett strategiskt jämställdhetsarbete för att kunna säkerställa att alla elever ges samma förutsättningar att lära och utvecklas, oberoende av könstillhörighet. I detta ingår bland annat att ta fram en nulägesbild av om och i så fall hur elevernas förutsättningar att tillägna sig undervisningen påverkas av könstillhörighet.</i> |
| Redovisa vilka åtgärder som genomförts:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Utvecklingsområde 4: <i>Rektorn behöver analysera eventuella skillnader i omdömen, betyg och bedömning och följa upp dem i syfte att säkerställa att en likvärdig bedömning sker.</i>                                                                                                                                                                                                          |
| Redovisa vilka åtgärder som genomförts:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |